

BADANIA PALEOEKOLOGICZNE ŚREDNIOWIECZNEGO ZESPOŁU OSADNICZEGO W GÓRZE, GM. POBIEDZISKA

Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy w Górze (stan. 1, gm. Pobiedziska) stanowi przedmiot badań Instytutu Prahistorii UAM w Poznaniu, prowadzonych pod kierunkiem prof. dr hab. Hanny Kočka-Krenz. Badania wykopaliskowe pozwoliły odsłonić pozostałości osady otwartej datowanej na VI/VII — XI wiek, której od X w. towarzyszył gród schronieniowy, zastąpiony w XIII w. wieżą mieszkalno-obronną. Dostęp do grodu otoczonego wodami jeziora Góra oraz rozlewiskami rzeki Cybiny, umożliwiały przeprawa poprowadzona przez zabagnione przewężenie, z funkcjonującą w przeszłości groblą lub mostem (Kočka-Krenz, Sikorski 1992, 1995).

W 1997 roku zespół Zakładu Paleoeologii Czwartorzędu UAM we współpracy z Instytutem Prahistorii podjął studia nad uwarunkowaniami środowiskowymi osadnictwa w Górze. W pierwszym etapie badań zaplanowano — rozpoznanie rozmieszczenia osadów torfowych i limnicznych w otoczeniu stanowiska. Wytyczono trzy transekty poprowadzone przez (1) stanowisko z grodem, (2) przeprawę wiodącą przez groblę-most oraz (3) wyniesienie z obiektami archeologicznymi na stanowisku 2. Przeprowadzone dotąd analizy litologiczne rdzeni osadów pozyskanych z odwiertów pozwoliły ustalić następujące fakty:

- przeprawę zlokalizowano w miejscu najwęższym, w którym grunt stały jest także najwyżej wyniesiony. W sąsiedztwie przeprawy głębokość zalegających osadów biogenicznych wzrasta dochodząc do głębokości 6 metrów poniżej współczesnego poziomu
- osady otaczające przeprawę formują w stropowych partiach torfy, w niższych gytie wapienne grubo i drobnodetrytusowe wskazujące na obecność w przeszłości otwartego lustra wody otaczającego wzniesienie objęte osadnictwem
- występujące w osadach, powtarzające się w kolejnych profilach, przewarstwienia wykształcone w postaci gytii muszlowych, stanowią litologiczne wskazówki wahań poziomu wody w jeziorze Góra oraz przepływającej przez nie rzece Cybinie i jej rozlewiskach.
- wiercenia u podnóża wzniesienia grodowego wykazały obecność dawnych osuwisk, pochodzących z okresu, kiedy wzgórze pozbawione było pokrywy roślinnej, nakładających się na osady biogeniczne wykształcone w postaci torfów.

Po ukończeniu rozpoznania geologicznego, wytypowany zostanie reprezentatywny profil przeznaczony do analiz szczegółowych metodami paleobotanicznymi, zmierzającymi do naświetlenia historii przekształceń szaty roślinnej w otoczeniu stanowiska

oraz datowania obserwowanych zjawisk. Przeprowadzona zostanie analiza zdeponowanych w osadach tafocenoz mięczaków oraz występujących w stanie subfossilnym pozostałości *Chlorophyta* i *Cyanobacteria* w celu ustalenia zmian poziomów wody oraz ewentualnych wnioskowań na temat eutrofizacji wód. Analizie paleobotanicznej poddane zostaną wybrane obiekty archeologiczne.

Miroslaw Makohonienko, Tomasz Schubert

LITERATURA:

- Kočka-Krenz H., Sikorski A., 1992: Góra, gm. Pobiedziska, woj. poznańskie, stan I. Wstępne wyniki badań z lat 1985–1991. WSA, 1: 135–148.
- Kočka-Krenz H., Sikorski A., 1995: Wyniki badań średniowiecznego zespołu osadniczego w Górze, gm. Pobiedziska, woj. poznańskie, stan I, w 1993 i 1994 r. WSA, 5: 93–106.